

Л.С. Рабійчук, кандидат педагогічних наук,
доцент Національна академія Державної
прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького

ПІДГОТОВКА ОФІЦЕРІВ В АКАДЕМІЇ БЕРЕГОВОЇ ОХОРОНИ США

У статті аналізуються основні підходи до професійної підготовки офіцерів в академії Берегової охорони США, яка готує фахівців для охорони морських кордонів країни. В результаті вивчення правил вступу, статуту академії та особливостей ведення навчального процесу в цій військовій академії США було узагальнено, що випускники, які отримують офіцерські звання, за своїми якостями готові до служби, мають розвинені командирські навички. Розглядаються принципи та методи навчання в академії та особливості організації підготовки офіцерів, визначається, що тестування є єдиною формою контролю знань. Значна увага приділяється системі розвитку лідерських якостей, мотивації майбутніх офіцерів.

Ключові слова: Берегова охорона США, курсант, напрям підготовки, лідерство, тестування.

Постановка проблеми. Підготовка сучасних висококваліфікованих та конкурентоздатних фахівців для охорони Державного кордону України є пріоритетним завданням Національної академії Державної прикордонної служби. В академії постійно удосконалюється освітня діяльність, іде пошук інноваційних форм, методів навчання та виховання майбутніх офіцерів. Вивчення зарубіжного досвіду підготовки офіцерів – це дуже цікавий аспект дослідження, який спонукає персонал академії до покращення якості підготовки прикордонників. Реформування й розвиток Державної прикордонної служби України актуалізували вимоги максимальної ефективності здійснення освітнього процесу в Національній академії Державної прикордонної служби України з метою підготовки майбутніх офіцерів-прикордонників до виконання службових обов'язків в умовах загострення політичної обстановки, посилення міграційних процесів в Європі.

Підготовка майбутніх офіцерів-прикордонників спрямована на розвиток їх готовності до самореалізації у професійній діяльності та функціонування в ситуаціях, які виникають під час виконання службових обов'язків з охорони сухопутних і морських кордонів. Сучасні вимоги до професійної діяльності прикордонників вимагають адекватних підходів до підготовки офіцерів для охорони кордону. Існує нагальна необхідність постійного пошуку та впровадження в процесі навчання та підготовки курсантів інноваційних форм і методів, які б адекватно відображали специфіку їх служби та відповідали прогресивним тенденціям, що впроваджуються в професійній освіті України. Сучасний фахівець повинен мати високий рівень професіоналізму, бути готовим до професійного розвитку та самореалізації.

У процесі євроінтеграції України важливо використовувати не тільки вітчизняний досвід підготовки офіцерів, а й ознайомитися із зарубіжною системою підготовки військових фахівців.

Аналіз досліджень і публікацій. Проблему професійної підготовки курсантів вищих військових навчальних закладів в Україні досліджували такі науковці, як О.М. Керницький, О.В. Діденко, А.В. Галімов, Н.А. Орленко, Г.А. Пухальська, В.В. Ягупов та ін. Проблемні питання євроінтеграції вищої освіти на сучасному етапі реформування Збройних Сил України висвітлювали

А.І. Міночкін., І.В. Тхоржевський, та В.А. Костенко. Зарубіжним досвідом підготовки фахівців цікавилися О.І. Москаленко, О.М. Підлубна та ін. Але питання професійної підготовки курсантів військових та правоохоронних академій за кордоном все ж залишається недостатньо вивченим.

Метою статті є вивчити особливості підготовки, навчання та становлення офіцерських кадрів для охорони морських кордонів в академії Берегової охорони США.

Виклад основного матеріалу. Академія Берегової охорони США була створена в 1876 році та є єдиним навчальним закладом Берегової охорони США (БОХР), який готує спеціалістів для заміщення вакантних первинних морських офіцерських посад в підрозділах цього відомства [1]. Вона розташована в м. Нью-Лондон (штат Коннектикут). Це приблизно 2 години їзди на автомобілі у північно-східному напрямку від Нью-Йорку.

Академія БОХР є однією з п'яти військових академій Сполучених Штатів. Інтенсивний навчальний курс та програма військового управління розраховані в академії на чотири роки. Випускники академії займають важливі офіцерські посади у Береговій охороні США. У вересні 2014 року тут нараховувалось 1045 курсантів та 130 осіб науково-педагогічного складу. Набір курсантів здійснюється з числа громадян США після закінчення середніх шкіл (High Schools). Керівництву академії дозволяється проводити зарахування кандидатів на навчання без урахування рекомендацій конгресменів та партій США. Вступні іспити не складаються – зарахування відбувається за результатами шкільних тестів SAT.

Усі кандидати повинні мати добрий стан здоров'я. Вступний іспит з фізичної підготовки (PFE) складати не потрібно, але він є обов'язковим для складання після прибуття курсантів на навчання. Курсант, який не складе іспит з фізичної підготовки, відраховується з академії. Інформація про вимоги до цього іспиту надається усім кандидатам.

Життя курсанта, а потім офіцера Берегової охорони є досить виснажливим. Воно вимагає фізичної підготовки та витривалості, які можливі при здоровому способі життя. Для перевірки стану підготовки курсантів вони складають іспит з фізичної підготовки (PFE) кожний семестр.

500-бальний тест з фізичної підготовки (з мінімальним прохідним балом 250) складається з 5 частин, кожна сумою у 100 балів: 1а. звичайні підтягування (чоловіки/жінки); 1б. спеціальні підтягування (жінки); вправи для черевного пресу; стрибок з місця; забіг на 300 ярдів; забіг на дистанцію 1 ½ милі.

Зараховані до академії курсанти складають іспит з фізичної підготовки (PFE) протягом першого тижня перебування в академії. Курсанта, який отримає на першому іспиті менше 200 балів, буде негайно відраховано з академії. Тим, хто набрав від 200 до 249 балів, доведеться займатися з інструктором з фізпідготовки для виконання спеціальних вправ. Якщо ж вони не складуть іспит на початку 2-го навчального семестру, їх рекомендуватимуть на відраховання. Протягом навчання ті курсанти, які не зможуть скласти два іспити з фізичної підготовки (PFE) підряд, також будуть відраховані. Вправи під час іспити повинні виконуватися у такій послідовності: звичайні підтягування (чоловіки/жінки), спеціальні підтягування (жінки), вправи для

черевного пресу, стрибок з місця, забіг на 300 ярдів, забіг на дистанцію 1 ½ милі.

Паузи на відпочинок між вправами підтягування, вправами для черевного пресу, стрибком та забігом на 300 ярдів повинні тривати не більше 5 хвилин. Забіг на дистанцію 1,5 милі можна проводити не раніше, ніж через день та не пізніше 7 днів після виконання перших чотирьох вправ. Медичне обстеження є обов'язковим після прибуття курсантів на навчання до академії. Якщо курсант не відповідає медичним вимогам, то його відраховують.

На кожному курсі навчається 260–300 курсантів, з них: юнаків – 73%, дівчат – 27%. Представники національних меншин становлять 17%, громадяни іноземних держав – 1%, тобто 2–3 іноземці на курсі. В 2015 році до академії було зараховано 16% кандидатів, які подавали документи для вступу. Термін навчання в академії – 4 роки. Мета академії – підготувати командирів, які будуть самовіддано служити американській нації.

Навчальна програма в академії орієнтована на глибоке вивчення математики, природничих та прикладних наук. Після його закінчення крім військової підготовки курсанти отримують ступінь бакалавра з однієї з восьми спеціальностей: цивільне будівництво, електротехніка, державне управління, менеджмент, морська техніка та кораблебудування, океанологія і екологія, дослідження операцій і аналіз баз даних, машинобудування [2].

До 4-річної програми навчання входить професійна підготовка з предметів військового управління, військово-морського права та навігації. Крім обов'язкових дисциплін є літні курси, які проводяться на базі частин Берегової охорони США на морі та на суші. Курсанти отримують можливість вийти в море на кораблях Берегової охорони США. Цей вищий навчальний заклад – єдиний в системі Берегової охорони США і тому дуже престижний. Усі офіцери – викладачі та командири – його випускники.

Курсу молодого бійця в нашому розумінні в академії БОХР немає. Перший етап навчання там організований по-іншому. Його навіть не можна назвати курсом початкової військової підготовки. Скоріше всього це – підготовка до навчання в академії. Протягом п'яти тижнів (Swab Summer) курсанти слухають лекції про здоровий спосіб життя, про поведінку, про те, як вчитися в академії, до кого звертатися в разі необхідності, як використовувати ресурси навчального закладу. Тобто, про все, що знадобиться їм у процесі навчання.

В академії першокурсникам видається посібник [3], який розроблений з метою ознайомлення курсантів з особливостями навчання та ресурсним забезпеченням навчального процесу. Цей посібник був розроблений у зв'язку з тим, що багато випускників шкіл, як цивільних так і військових, стають курсантами, зовсім не підготовленими навчатися в академії. Часто їх надії конфліктують з реальністю, їх навички читання та письма – не є достатніми для навчання. А в академії Берегової охорони США досить високі вимоги до навчання поєднуються ще й з військовими обов'язками та заняттями спортом.

Основна мета даного посібника – допомогти курсантам подолати перехід від школи до академії, визначитися зі слабкими та сильними сторонами своєї особистості, вміти розподіляти свій час, надати рекомендації щодо навчання, забезпечити їх інформацією щодо користування бібліотекою та іншими інформаційними ресурсами академії.

Курсантів націлюють на те, що їх успіх в академії буде залежати від позитивного ставлення до навчання, хорошого відпочинку і власної організації. Велику роль успішного навчання в академії відіграє мотивація курсантів. Розвиток здатності вчитися є основною метою якісної освіти.

В академії розроблена програма становлення першокурсників, яка допомагає курсантам досягти успіху. Під час першого семестру навчання кожному курсанту призначається консультант, який допомагає йому розвивати навички навчання та визначити першочергові завдання. Весь науково-педагогічний склад академії з радістю додатково надасть консультації курсантам, якщо вони мають бажання покращити свої знання. Вони пропонують додаткові заняття з різних навчальних дисциплін у вечірній час. У другому семестрі першого курсу курсанти мають можливість відвідувати брифінги, які проводяться як викладачами, так і курсантами, на яких їх інформують про напрями підготовки в академії Берегової охорони, навчання за якими розпочнеться з другого курсу.

Значна увага в академії приділяється розвитку лідерських якостей курсантів. Велику роль в цій справі відіграють психологи, які допомагають кожному курсанту розробляти програму розвитку таких рис характеру, які необхідні офіцерам Берегової охорони для успішної служби.

Протягом літа з першокурсниками (4 class) працюють старшокурсники. На взвод їх чотири – командир, його заступник, заступник по роботі з персоналом, старший з фізичної підготовки. Після п'ятиденної підготовки (Swab Summer) старшокурсники вручають першокурсникам погони, тобто приймають в курсанти.

Серед курсантів немає різниці в званнях, як у нас. Навіть ті курсанти, які служили в Береговій охороні і мали звання, в академії є курсантами. Посади командирів займають курсанти 4 курсу (I class). Вся робота з курсантами молодших курсів покладається на плечі старшокурсників. Чим старше курс, тим більша відповідальність покладається на курсантів за людей, об'єкти та завдання, що виконуються. Робота старшокурсників максимально наближена до офіцерської діяльності. Курсантів поступово готують до практики керівництва колективом. Уже з другого курсу курсанти звикають працювати з підлеглими. З'являється твердість в характері, організованість, впевненість в своїх силах. Між курсами є значна різниця в статусі і відносинах. Старший курс користується більшими привілеями, ніж молодші курси. Правда, під час спортивних змагань і ігор ця різниця не відчувається. В усьому іншому повага до старшого курсу – одне з основних правил поведінки.

Усі курсанти без винятку проживають в казармі. Кімнати розраховані на двох чоловік. Там є все необхідне для життя та навчання, тому що самопідготовка проходить в кімнатах, але з відчиненими дверима. Кожного семестру курсанти міняють сусіда відповідно до розпорядження командира. Бібліотека працює до 12 годин ночі. Офіційний відбій о 10 годині, але курсантам дозволяється вчитись і пізніше. Підйом о 6 годині, о 6.20 – шиккування. Між сніданком і заняттями є 40 хвилин вільного часу, під час якого старшокурсник може прочитати невелику лекцію, провести інструктаж. В академії все спрямовано на навчання. Створені такі умови, щоб людина могла успішно навчатися. Під час навчальних занять та самопідготовки курсантів не відволікають. Черговий підрозділ заступає на службу у вихідні дні.

Кожному першокурснику видають невеличку книжку – статут академії. Вони повинні носити її з собою, знати основні статті статуту та керуватися ними в повсякденній діяльності. Там чітко розписано обов'язки, права курсанта, вказано, як зберігати одяг, як дотримуватись порядку.

Під час навчання в академії курсанти зобов'язуються виконувати “Кодекс честі курсанта”, відповідно до якого вони повинні дотримуватись певних правил. Серед найбільш суворих з них, за які можна бути виключеним з академії, є брехня, крадіжка та списування. В академії створений суд честі курсантів. Усі курсанти виховані. В академії не почувеш лайки, розмовляють усі ввічливо. За будь-які відхилення від правил виноситься покарання. Це може бути адміністративний чи кімнатний арешт, направлення на стройову підготовку. Навчання організоване по семестрах. Але канікули на різних курсах починаються в різний час. Кожне літо протягом 10 тижнів проводиться практика в підрозділах БОХР та на кораблях.

Усі курсанти першого курсу вчаться за однією програмою, вони формуються в роти, а вже з другого курсу обирають одну з восьми цивільних спеціальностей. Після поділу курсантів на спеціалізацію взвод формується з курсантів, які навчаються за однією спеціальністю. До кожного взводу входять по 10 курсантів 2, 3 і 4 курсу.

Вивчення та аналіз системи контролю знань курсантів Академії Берегової охорони США показує, що тестовий контроль є основною і єдиною формою перевірки знань курсантів. Значна увага викладачів і командирів приділяється тому, щоб курсант вірно організував підготовку до тестів, усвідомив важливість результатів їх виконання та був ознайомлений з процедурою тестування. Без цього практично неможливе успішне навчання. Розробку тестів, як правило, доручають досвідченим викладачам, які неодноразово перевіряли знання курсантів з дисципліни. Але для створення таких завдань одного досвіду та викладання предмету недостатньо. Необхідні також спеціальні знання з теорії і методики тестового контролю, які б забезпечували професійний підхід до розробки тестів. Основна форма контролю навчального процесу – це тестування. Курсанти пишуть тести кожного понеділка з певного матеріалу, що вивчається. В середині семестру вони виконують тест, який включає матеріал, що вивчався за цей час, але за структурою подібний екзаменаційному. Цей тест дає можливість курсанту оцінити свої досягнення в навчанні і вказує на прогалини в підготовці. В академії Берегової охорони ніхто нікого не примушує вчитися. Прийшов учитися – ніхто тебе підгоняти не буде. Це твоя освіта, твій вибір.

Значна увага приділяється фізичній підготовці. Нормативи з фізичної підготовки досить високі. Наприклад, підтягування на оцінку “відмінно” – 25 разів. Усім курсантам відповідно до розпорядку дня після четвертої години виділяється час для занять спортом. Крім того, протягом навчання в академії кожний курсант зобов'язаний додатково займатися будь-яким видом спорту регулярно. З цією метою в академії діють різні клуби та секції. Таким чином, програми навчання з фізичної культури спрямовані на формування у майбутніх офіцерів здатності переносити навантаження з урахуванням специфіки завдань, які вони виконуватимуть.

Курсанти, які не порушували дисципліну протягом тижня, отримують звільнення. У звільнення вони можуть іти в місто, або знаходитись в казармі і займатись своїми справами.

Значна увага приділяється підготовці курсантів до роботи з особовим складом. Вважається, що випускник академії повинен бути в першу чергу інтелектуальним і освіченим офіцером. У зв'язку з цим в академії викладається біля сорока загальноосвітніх навчальних дисциплін, які діляться на три категорії: обов'язкові, ті що вивчаються за вибором та факультативні. Їх співвідношення в навчальному плані, а також послідовність вивчення строго регламентовані. У навчальних планах виділяється біля 25 профілюючих дисциплін. Кожний курсант повинен вивчати декілька з них поглиблено.

У майбутніх офіцерів формують військово-командирські навички. Крім того, курсанти вивчають загальну психологію, основи військового управління, соціологію, проблеми керівництва особовим складом. У них виховують такі якості, як інтелігентність, фізична загартованість, уміння працювати з людьми. В ході вивчення військових дисциплін у курсантів формують командирські якості та навички [4].

Викладацький склад академії комплектується з кадрових офіцерів, які мають необхідний досвід служби на командних та штабних посадах у підрозділах Берегової охорони США, відповідну освіту та схильність до педагогічної діяльності. Підбір кандидатів на викладацькі посади здійснюється на добровільній основі шляхом проведення конкурсу. Термін служби більшості викладачів в академії обмежений. Але штатом академії визначений ряд посад, які займаються на постійній основі досвідченими викладачами. Вони можуть працювати в академії до 64 років, після чого повинні йти на пенсію.

Кожного року з академії випускаються офіцери. Число випускників становить біля 80 відсотків від числа курсантів, які поступили на перший курс навчання. Випуск офіцерів проводиться в урочистій обстановці. Дипломи випускникам вручає ректор академії або його заступник, а направлення на службу – Президент чи Держсекретар США.

Висновки. Таким чином, діяльність академії Берегової охорони США спрямована на підготовку фахівців, які будуть обіймати офіцерські посади в підрозділах Берегової охорони США. Особлива увага звертається на організацію навчального процесу в академії, розвиток фізичної сили та витривалості курсантів, що є необхідним для виконання службових завдань в умовах підвищеної складності, розвиток лідерських якостей тих, хто навчається, не тільки для успішного виконання службових завдань, але й для гармонійного розвитку особистості майбутніх офіцерів. їх психологічної готовності до дій в особливих умовах служби та розвитку почуття власної гідності, згуртованості, колективізму, патріотизму тощо.

Отже, можна стверджувати, що досвід Берегової охорони Сполучених Штатів Америки щодо підготовки офіцерів є позитивним та ефективним, потребує більш детального вивчення з метою подальшого використання, в процесі удосконалення освітнього процесу в Національній академії Державної прикордонної служби України. Деякі особливості освітньої діяльності цього навчального закладу вже на теперішньому етапі можуть бути запроваджені в НАДПСУ.

ЛІТЕРАТУРА

1. *John P. Lovell*. Neither Athens nor Sparta : The American Service Academies in Transition , Bloomington : Indiana University Press, 1979, 158 p.
2. U.S. Coast Guard Academy (2011). Academic Majors web page. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.uscga.edu/display.aspx.id=497>, accessed October 6, 2015.
3. *Gwendolyn Stevens*, Ph.D. A Navigational Guide to Academic Success. / Stevens Gwendolyn, Eighth Edition, Mc Graw Hill Custom Publishing. Boston/ 2004, 196 p.
4. *George E. Krietemeyer* . The Coast Guardsman's Manual. Naval Institute Press / E. George, Annapolis, Maryland, 2006. – 686 p.

Рабийчук Л.С., кандидат педагогических наук,
доцент Национальная академия
Государственной пограничной службы Украины
имени Богдана Хмельницкого

ПОДГОТОВКА ОФИЦЕРОВ В АКАДЕМИИ БЕРЕГОВОЙ ОХРАНЫ США

В статье анализируются основные подходы к профессиональной подготовке офицеров в академии Береговой охраны США, которая готовит специалистов для охраны морских границ страны. В результате изучения правил поступления, устава и особенностей учебного процесса в этой военной академии США было определено, что выпускники, которые получают офицерские звания, по качествам готовы к службе, имеют развитые командирские навыки. Рассматриваются принципы и методы обучения в академии и особенности организации подготовки офицеров, определяется, что тестирование есть единственной формой контроля знаний. Большое внимание уделяется системе развития лидерских качеств будущих офицеров.

Ключевые слова: Береговая охрана США, курсант, направление подготовки, лидерство, тестирование.

L.S. Rabiychuk, Ph.D in Pedagogics, Associate
professor the National Academy of the State Border
Guard Service of Ukraine

OFFICERS' TRAINING IN THE UNITED STATES COAST GUARD ACADEMY

The article analyzes the main approaches to the professional training of officers in the United States Coast Guard Academy. The academy trains specialists for US marine border protection. Rules of admission to the academy, regulations, and peculiarities of academic process are researched. Conclusion was made that commissioned graduates of the academy are ready to carry out their service duties, have developed command skills. Principles, and methods of academic process, and peculiarities of officers training organization are investigated. It was determined that testing is the only type of knowledge assessment. The attention is paid to leadership development and motivation of future officers.

Key words: US Coast Guard, cadet, major, leadership, testing.